

Posudek školitele na práci Matouše Hrušky *Diskurzivní analýza předvolebních kampaní populistických stran v ČR*

Kolega Hruška si vybral atraktivní téma nových populistických stran v Česku, konkrétně Babišovo ANO a Okamurův Úsvit přímé demokracie.

V úvodních dvou kapitolách autor shrnuje svá metodologická východiska (v kritické diskursivní analýze) a především svá východiska teoretická, která vycházejí z akademické debaty o populismu. Pozoruhodná je zde závěrečná sekce třetí kapitoly, která diskutuje roli Václava Havla a jeho politický styl. Autor odmítá, že by Havel byl populistou (hned několikrát, skoro jako kdyby zaháněl možnost, že jej tak hříšná myšlenka mohla napadnout), hovoří namísto toho o „diskursivním prepopulismu“: Havlův moralistický diskurz podle něj vytvořil předpoklady pro poměřování politiky vysokými morálními měřítky, pro paušální soudy a odmítání politiky. Autor přesvědčivě argumentuje a citlivě váží, stejně se ale jen těžko může vyvarovat kritice z obou stran. Na jedné straně jej mohou kritizovat zastánci Havlova stylu s tím, že Havlův politický styl nelze posuzovat odděleně od zakladatelské situace, v níž sehrával svou roli, a kdy jej mohl jeho aktér do jisté míry oprávněně chápat jako zdroj předpolitických předpokladů demokracie a jako korekci jednání politických stran ve jménu kvality demokracie. Na druhé straně jej mohou kritizovat Havlovi radikálnější kritici a upozorňovat, že Havlův politický styl minimálně v některých momentech rysy populismu vykazoval. Možná by právě tato otázka mohla být podkladem pro zajímavou diskusi na v rámci obhajoby.

Jádrem textu je nicméně analýza diskutovaných stran ve volbách 2013. Autor se orientuje na tři základní otázky, z nichž dvě jsou vzhledem k rámování teoriemi populismu nabíledni: jak chápou populisté elity, jak chápou „dobrý lid“ – a konečně, jak chápou sami sebe. Zatímco odpovědi na první dvě otázky nám do značné míry potvrzují to, co již o Babišovi a Okamurovi víme, hlavní výtěžek práce dle mého názoru spočívá v tom, že autor přesvědčivě ukazuje, že populismus Babiše a Okamury není ani zdaleka tak „nepolitický“, jak se snaží sugerovat jejich strany i mnozí jejich kritici. „Zdravý rozum“, který obě hnutí evokují, je jednoznačně složen z pravicových hodnot a úspěch obou stran bychom měli pokládat za jakýsi návrat pravice jinými prostředky. Jistě, že ani zde není a nemůže autor být zcela originální, způsob, jakým tuto tezi dokládá na textovém materiálu a rozvádí, si nicméně zaslouží vyzdvihnout.

Naopak za poněkud sporný moment této části pokládám způsob, jakým autor argumentuje pro starší a přesvědčivou tezi Bubna a Bíby o technokratické povaze hnutí ANO. Např. na s. 42 autor cituje Babišovo plédování pro to, aby se stát choval strategicky a neměnil co chvíli chaoticky rozpočtovou politiku, jako „*jen opět vyjádřen(i) odmítnutí politiky*“ a tedy se zdá, že jako další doklad pro nedemokratickou a technokratickou povahu hnutí ANO. Je ale skutečně každé plédování pro strategické chápání politik v horizontu delších než jedno volební období vyjádřením odporu k politice? Není spíš takto vymezená politika zbytečně zúžená na to, co pak populisté v zásadě přesvědčivě kritizují jako neschopnost a nekonceptnost? Není tím do definice demokratické politiky zbytečně zahrnována jako nutná součást vrtkavost a impotence?

Práce kolegy Hrušky zcela jistě není dokonalá, má formulační chyby a v některých pasážích je poněkud nedotažená. Přesto se nicméně domnívám, že se jedná o práci nadprůměrnou, schopnou propojit teoretickou debatu s vcelku ambiciózní a úspěšně realizovanou empirickou analýzou, a měla by být hodnocena známkou *výborně*.